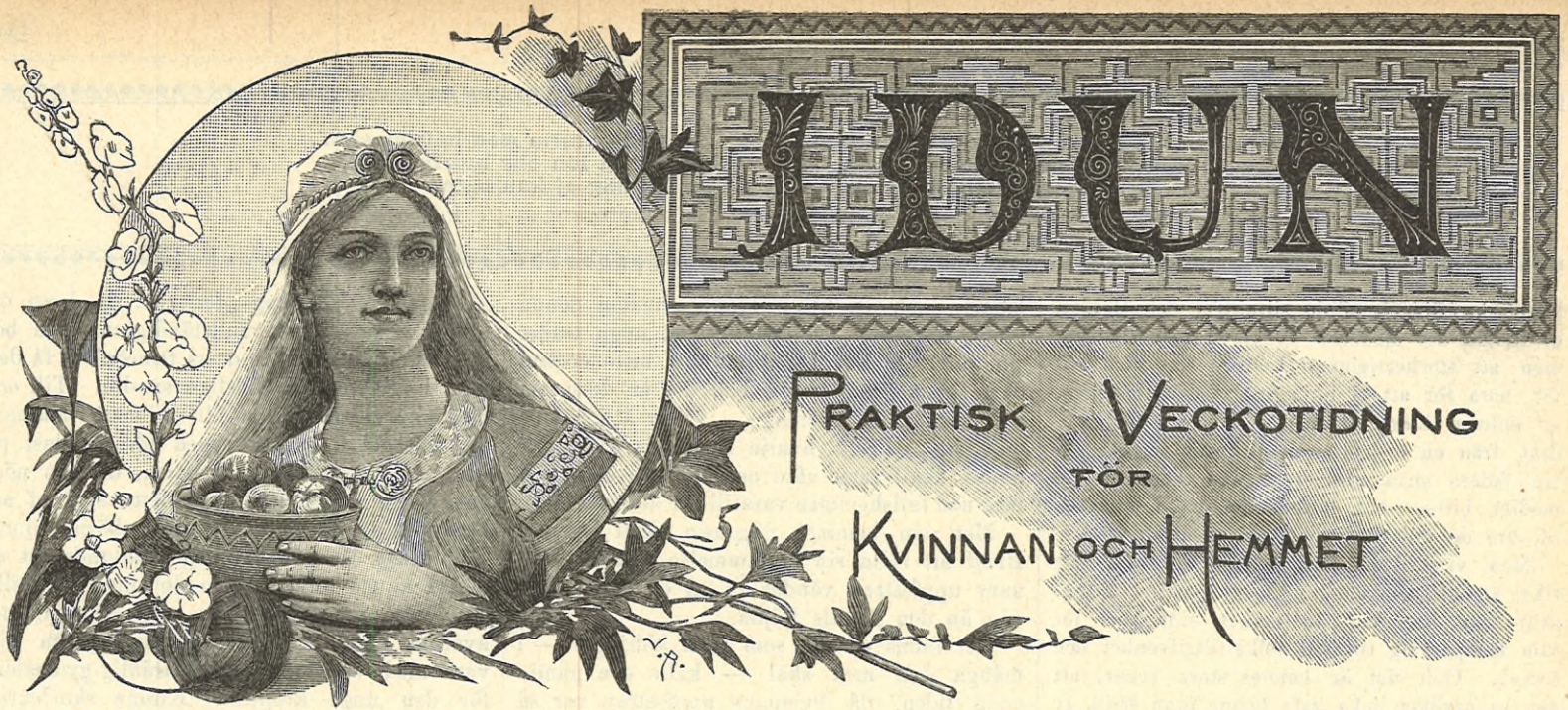

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm Gornaulds Boktr.-Aktieb.

N:r 27 (237)

Fredagen den 1 juli 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och koloretrade planscher kr. 8 — Idun m. Modet. utan kol. pl. . . . 6: 50 Idun ensam..... 4: —</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad</p>
--	---	--	---	---

Storhertiginnan Louise af Baden.

Efter en långvarig vistelse i främmande land, där hon under mildare luftstreck sökt och, som vi hoppas, äfven funnit en varaktig förbättring för sin vacklande hälsa, beträder kronprinsessan Victoria i dessa dagar åter hemlandets jord. Intet var gärna naturligare, än att hon begagnade tillfället att på sin hemfärd göra ett besök i det gamla föräldrahemmet i Carlsruhe för att främst glädja faders- och modersögonen med de synbara resultatet af den långväga rekreationsresan och för några korta stunder drömma sig tillbaka till minnesrika barnomsdagar.

Då bilden af den furstinna, hvilken som vår kronprinsessas moder står vårt konungahus och vårt land nära, ej förr varit införlifvad med Iduns porträttgalleri, begagna vi med glädje anledningen af det nämnda besöket, hvilket tidningarna nyss omtalat. En hjärtlig välkomsthälsning till kronprinsessan Victoria, en hälsning som säkerligen biträdes af alla svenska kvinnor, må ock ligga däri.

Som väl är känt, är storhertiginnan Louise

Marie Elisabeth dotter af kejsar Wilhelm I af Tyskland och således den nuvarande kejsarens foster. Hon föddes i Berlin den 3 december 1838.

Det rykte, som sedan samlat sig kring hennes faders namn, var i prinsessan Louises ungdomsdagar ännu ej förvärfvad, och den moder, som vakade öfver hennes barnomsår, var ej ännu den af ett mäktigt och enigt folk dyrkade kejsarinnan Augusta. Men pliktrohet och stränghet mot sig själfva, gudsfruktan, kärlekskraft och from offervillighet länkade redan då föräldrarnes lefnadsväg och verkade på dotterns hjärta och sinne. En mönstergill uppfostran erhöll hon, och hennes själ odlades till mottaglighet för hvad som är godt och skönt. Då hon vid ännu ej fyllda aderton år räckte sin hand åt storhertig Fredrik af Baden, var hon värdigt förberedd till lefnadskallets allvar.

Ja, allvar — ty storhertiginnan Louises lif har icke varit främmande för politikens skakande stormar, för hjärtats tysta, men djupa smärta. Här kunna vi ej ingå på att teckna de allmänt kända

Jag nöjd vill vara, hur det går!
Om nej på nej min önskan får,
Hvad hjälper mig att gråta?

Utsår jag storm med häftigt sinn',
Min bittra lön blir hvirfvelvind,
En lön mig ej kan båta.

C. J. BOYE.

historiska dragen af de slitningar och strider, ur hvilka det moderna Tyskland rest sig upp, men att storhertiginnan Louise stått dem allt för nära för att ej ha kylts af deras skugga, är enhvar klart. Och för henne, som vandrat från en älskad sons dödsbädd direkt till sin faders sista stunder, medan redan en vmodigt bitter död hotade den ende broderns lif, äro de innerliga sorgerna ej opröfvade.

Men visserligen har hennes lif och haft rika ämnen till glädje. I ett lyckligt äktenskap har hon vid sin makes sida tum för tum kämpat sig till sitt folks tillgifvenhet och kärlek. Och det är hennes stora seger, att den sannerligen icke gafs henne utan strid, ty den *preussiska* prinsessan var icke angenäm för badensarne i de stridiga dagar, hon först trädde in i sitt nya hemland. Deras gunst sökte hon heller aldrig, men deras hjärtan tilltvang hon sig till sist genom sitt blida, för all nöd ömmande väsen, sitt däckkraftiga deltagande i alla de verk, som gingo barmhärtighetens och den enande kärlekens vägar.

Bland några af de solljusaste stunderna i sitt lif räknar storhertiginnan Louise de minnesrika dagar i slutet af september 1881, då en dubbelfest af rik betydelse firades i det högtidssmyckade Carlsruhe — hennes och hennes makes silfverbröllop och den enda dotterns för målning med kronprins Gustaf af Sverige och Norge. Den hjärtliga värme, med hvilken då hennes badensare deltog i sin furstefamiljs glädje, var för henne det käraste och stoltaste vittnesbördet, att alla politiska antipatier, allt stort hat, allt smått groll var glömdt och för alltid borta för den hängifvenhet, som hon vunnit med kärlekens sega, outtröttliga kraft. Helt visst kunde hon och intet bättre tillönska sin dotter, som nu, liksom fordom hon, skulle gå bort från föräldrahemmet att söka ett nytt hem i ett främmande land, än att det äfven en gång måtte beskåras *hennes* att mottaga ett helt folks kärleksgåfvor, hvilka icke gifvas för makts skull och för fursteglans, utan för hjärtats medkänsla och sanna kvinnlighet.

Vikten af en god början.

Af Maina.

Belönad med hedersomnämmande vid Iduns senaste pristäffing.

(Forts. o. slut fr. föreg. n.r.)

När af de små flickorna blifvit små fröknar om 12 till 13 år och ogräset blifvit alltför frodigt, föräldramyndigheten alltför maktlös, anlitas slutligen helpensionen — ett hemmets fattigdombevis. Detta nödfalls hem skall nu på ett par år godtgöra föräldrahemmets alla försummelse, hvilket ju är en orimlig begäran. Visserligen kan skolhemmets tukt och omvårdnad på kort tid nog verka åtskilligt till förbättring, men det kan vanligen endast blifva ett afhuggande af ogräsets toppar. Rötterna uppfylla jorden och visa tyvärr mycket ofta sin fulla lifskraft, så snart plantan återkommit till hemmets mark. Det krokigt var, kan nog hållas rakt under trycket af det nya hemmets vakt och

lagar, men, en gång lyckligt undan denna press, återtager i allmänhet det unga trädet sin förra form. Intet kan till fullo ersätta den tidiga uppfostran, och det är dessutom helt visst Guds mening — så är åtminstone min tro — att hvarje hem, där en moder finnes, skall taga vård om sitt och sina och låta nöd falls hemmen varatill för de moderlösa.

Men om hemmet någonsin skall blifva i stånd att fylla sin bestämelse, måste kvinnans uppfostran vändas in på en helt annan väg än den hittills följda.

Det fanns en tid, som våra åldringar — i många fall med skäl — kalla den gamla goda tiden, då kvinnans uppfostran var så uteslutande afsedd för verksamhet i hemmet, att det aldrig ens blef tal om bokliga kunskaper för henne. Detta var ju att smida anden i bojer, och nog böra vi kvinnor vara tacksamma, att dessa åsikter slutligen fingo vika för en rättvisare uppfattning, och att nya verksamhetsfält i följd häraf öppnades för oss.

Emellertid synes mig, att man i denna fråga har efterhand öfvergått till en annan ytterlighet, och kvinnan tyckes nu uppfostras för allt annat, blott ej för hemmet. För hvarje annat kall anses förberedelse af nöden; till husmoderns mångsidiga och makt-påliggande värf träder däremot den unga kvinnan ofta fullständigt oförberedd. Boken har under barndomstiden blifvit så godt som enväldshärskare och håller flickhjärnan i trägen verksamhet. Följden häraf blir i allmänhet den, att då skolflickan, vanligen blek och öfveransträngd, hinner de 15, 16 åren, är hon icke allenast fullkomligt främmande för allt, hvad huslighet heter, utan blickar därjämte ofta med en viss ringaktning ned på de enkla sysslorna inom hemmet och anser det vida under sin värdighet att därmed befatta sig.

Lyckligtvis börjar man mer och mer inse, att det ej gärna kan längre få fortgå på detta sätt. Hemmet måste återbörda sin andel i kvinnans intresse och krafter, och vi kunna ej nog glädjas öfver hvarje steg, som tages mot det målet.

Äfven här gäller det en god början, och denna kan göras långt förr, än man i allmänhet tror. Redan tidigt är nämligen den lilla flickan i stånd att utföra små värf inom hemmet, där det finnes godt om just sådana små bestyr, som lämpa sig för hennes krafter. Redan tidigt kan den lilla handen vänjas att göra nytta, att ställa till rätta, i första rummet hvad hon själf bringat i ordning. Du bör tidigt vänja dina barn, att de ej äro till blott för att betjänas, utan äfven för att i sin förmåga betjäna, aldrig tillåta dem att af maklighet skjuta ifrån sig på andra, hvad de kunna göra själfva. På detta sätt rycker du allt som oftast på egoismens rötter och hindrar dem att tränga ned i hjärteakern. Dessa skenbart obetydliga och därför ofta opåaktade omständigheter bidraga långt kraftigare, än man måhända föreställer sig, att dana karaktären.

Äfven sedan skolan lagt beslag på dagens flesta stunder, kan tid räddas undan för en och annan liten praktisk öfning, blott man en gång fått öppet öga för vikten häraf. Och

så finnas ju de långa ferierna, då dessa öfningar kunna blifva fullständigare. Du bör låta din flicka under dessa frihetstider få deltaga i alla möjliga husliga sysslor. Till och med skurviskan bör ej blifva henne främmande, om också bekantskapen göres endast på lek. En dag kan ju komma, då hon nödgas lägga hand äfven vid detta slag af arbete, och då är godt att hafva början gjord. För öfrigt är golfskurning ingalunda ett så afskräckande företag, som de oinvidde inbilla sig. Det är tvärtom ett reelt styrkearbete, hvarom man som barn mycket gärna vill vara med, och därtill en förträfflig gymnastik för den unga kroppen. Kunna skurlektionerna därjämte göra klart för din flicka, att intet hederligt arbete förnedrar, huru ringa det än må vara, så hafva väl sällan några stunder blifvit bättre använda.

Det ligger i kvinnans och således äfven i flickans natur ett behof att hafva något att omhulda. Aldrig glömmar jag min förtjusning, när min mor ex sommar anförtrödde mig en hel kull ankungar att vårda. Hvarje dag städade och sandade jag golvet i deras lilla gemak, redde sedan af gräs och mossor en mjuk bädd samt ordnade supéen. När aftonen kom och jag hade min kull lyckligt under tak, var det min fröjd att genom en springa på dörren betrakta mina skyddslingar, där de hopkrupna hvilade i sin grönskande vrå, och helt moderliga känslor fyllde mitt 12-åriga hjärta.

Gif alltså din dotter någon bestämd uppgift att fylla, och du skall därigenom lära henne än bättre förstå arbetets glädje. Aldrig skall hon t. ex. finna sitt lilla rum så inbjudande, som då hon med egen hand städat och ordnat detsamma, aldrig några grönsaker så smakliga, som dem hon själf uppdragit och vårdat. Genom detta rörliga och verksamma lif under skolans mellantider, växer flickan upp till en frisk, handlingskraftig ung kvinna, fri från alla dessa förslappande griller och drömmier, som under ungdomsåren pläga följa sysslolösheten i spåren. Skall detta lyckliga resultat uppnås, måste emellertid äfven skolan göra, hvad på henne ankommer, och så begränsa sina fordringar, att ej terminen tager de krafter, ferietiden gaf. Hem och skola böra äfven på detta område sträfva gemensamt. Först när de göra detta, kan man för vårt uppväxande släkte få hoppas en fullt normal utveckling.

Om så den unga kvinnan en dag skall träda in i eget bo, kommer hon, tack vare sin förståndiga uppfostran, ej att höra till dem, som lämna vården om hus och hem åt legda händer, ej håller till dem, som anse sig behöfva en hel armé af tjänare, så ordinarie som extra. Genom att själf påtaga sig en icke ringa del af bestyren inom hemmet kan hon tvärtom ansenligt inskränka det sedvanliga tjänareantalet, till fromma för husets ekonomi. Hon har i sitt föräldrahem fått lära sig, att sparsamheten måste vara genomgående vid allt, om man med begränsade tillgångar skall få debet och kredit att gå ihop, och än mer, om man vid årets slut skall få ett litet öfverskott för framtiden. Hon vet äfven, att husmodern kan kraftigt medverka härtill, och detta icke minst genom de mån-

gahanda småting, hon har att förvalta. Dessa kunna nämligen i en sparsam hand blifva lika många kanaler att föra välmågan in i huset, om än endast steg för steg. Men äfven de små rännilarne bidraga ju, hvar i sin mån, att öka flodens vatten, och äfven det största ämbar kan droppvis fyllas.

Alla kvinnor äro dock ej ämnade till husmödrar, torde någon invända. Vål sannt, men också om kvinnan ej får ett eget bo att vårda, kan hon ju blifva satt att verka inom andras. Dessutom skall insikten i dessa rent praktiska göromål alltid blifva henne till gagn, hvilket än hennes lefnads kall må blifva, och godt är för öfrigt att vara rustad för alla möjligheter.

En rätt husmor förstår äfven att från början rätt behandla sina tjänare och skaffar sig således af dem tillbörlig aktning och lydnad, utan att behöfva för detta ändamål vädja till sin mans ingripande. Härigenom bidrager hon ej ringa till husfrid och trefnad. För öfrigt är det ju fullt i sin ordning, att hon sköter sitt område och ej förstör sin makes hvilostunder medels järemlader öfver tjänarne.

En kunnig husmor förstår, hvad hon bör fordra och icke fordra af sin tjänarinna, och kan därför rättvist fördela arbets- såväl som hvilostunderna. Af egen erfarenhet vet hon, att dessa senare väl behöfvas, om den arbetande skall med glädje kunna sköta sitt kall. Likaledes vet hon, att de husmödrar taga storligen fel, hvilka ständigt peka på bristerna vid arbetet och däremot tuga, när de med skäl kunnat gifva ett uppmuntrande ord, ägnadt att väcka ambition och villighet. Detta förfaringsätt brukar endast alstra liknöjdhet och bitterhet hos föremålet därför och ofta reta till gensvarighet. Följden blir vanligen, att hemmet utsättes för ett ständigt ombytande af tjänare, en formlig folkvandring, och detta ofta till ömsesidig skada.

Sannt är, att nya kvastar sopa bäst, men sannt är äfven, att ingen mossa växer på den sten, som ständigt rubbas.

Man kan nämligen ej af tjänarinnan vänta stort intresse för ett hem, som endast blir henne ett slags anhaltstation. Fördragsamhet behöfva vi alla, således äfven tjänarne. Dessutom kan en god och förständig husmor ofta fostra dessa till den plikttröhet och duglighet, de vid ankomsten saknade. Under denna fostringstid uppstår mången gång mellan matmor och tjänarinna en tillgifvenhet, som underlättar uppgifterna för båda parter.

Men lika visst som det är matmoderns plikt att öfva fördragsamhet och ej utan vidare afskeda, lika visst är, att många tjänare finnas, som trotsa äfven de bästa bemödanden, det mest uthålliga tålmod från sin matmors sida. En god och trogen tjänare är för ett hem en stor skatt, det är emellertid det vissaste af allt.

En mycket stor vikt ligger därpå, att den första bosättningen sker efter en förständig och enkel plan, så att ej det unga hemmet från början kommer att bära på en tryckande skuldbörda. Härutinnan fela i allmänhet våra dagars »nybyggare» blott alltför mycket. Det nya hemmet skall blifva tidsenligt och vid tillträdet därjämte vara komplett ända till de minsta detaljer.

Jag vet dock ett ungt par, som redde sitt bo efter en helt annan metod. De hade att välja mellan skuldsättning och årslång väntan och — valde ingendera. I stället beslöt de att till en början endast skaffa sig det allra nödvändigaste bohaget och det öfriga efter hand i mån af tillgångarna. De

gjorde så och äro nu sedan 10 månader ett lyckligt äkta par, som håller på att så småningom komplettera sitt enkla, men trefliga hem. De hafva inrättat sitt lefnadsätt så, att kassan hvarje månad får ett litet öfverskott, hvilket användes att fylla någon af boets luckor. På detta sätt växer hemmet fram under deras egna händer och blir dem därför dubbelt så kärt. Hvarje föremål därinom förvärfvas ju genom gemensam sträfvan och försakelse, men skaffar också vårt unga par en extra festdag i månaden.

Jag finner metoden förträfflig och undrar just, om ej åtskilliga människopar skulle vara bågade att följa exemplet. De skulle säkert icke ångra det beslutet. Helt visst skulle äfven de inom kort finna, att den sanna lyckan långt hellre vill spegla sig i förnöjsamma människoögon än i dyrbara trymmer, samt att hon mycket väl reder sig utan plyschbeklädda divaner, ja, till och med utan matsalens ekmöbel, huru outhärlig denna än tycks vara nu för tiden. Förståndiga nybyggare bannlysa med ens från sitt hem alla festmiddagar och dito supéer, hvilka ofta på några få timmar tillintetgöra resultatet af långa månaders sträfvanden, och där man i allmänhet har så innerligt tråkigt, att både värdfolk och gäster draga en suck af lättnad, när afskedstuden slår.

Nej, så illa vilja de alls icke ställa sig. De veta, att äfven här gäller det att börja visligen, ty en gång inne i sällskapslivets hvirvel, har man ej lätt att komma därifrån. Några få verkliga vänner, med hvilka de kunna umgås förtroligt och enkelt såsom en vederkvickelse efter arbetet, se där allt, hvad de önska af sällskapslivet!

Må då den dag ej vara fjärran, när svenska män och kvinnor lära sig konsten att begränsa lefnadsbehofven, lära sig konsten att leva efter, ej öfver, sina tillgångar. Mycken synd och sorg skola då undvikas, mycken lifskraft bevaras.

Men först och sist, må kvinnan blifva inom hemmet, hvad hon kan och bör blifva, och aldrig finna denna verkningskrets för ringa och obetydlig. När hon där stilla och obemärkt utför sin lifsgärning, när hon där fostrar söner och döttrar till gudsfuktan och kristliga dygder, verkar hon ju för det stora hela, för fosterlandet, som är sammanfattningen af alla hemmen.

”Det re'n är sent”.

Albert Falk var döende. När han nu låg där ensam, utan några vänner — med undantag af värdinnan, som visat honom en moders ömhet — kommo minnen från lyckligare och gladare tider i hans tankar. Han hade varit operasångare, en anspråkslös medlem af kören. Han hade däraktigt hoppats att en dag blifva något stort, men hans äregiriga drömmar hunno aldrig förverkligas. Döden låter ej muta sig.

Det var den sista dagens morgon. Han hade haft en sömlös natt. Plötsligt vände han sig till sin uppmärksamma värdinna, hvilken han alltid kallade »moder».

»Hvad är det för dag, moder?»

»Onsdag, min gosse; men hvarför frågar ni det?»

»Låt mig se ett ögonblick i tidningen,»

svarade han. Då han fick den, upplyste en glädjestråle hans tårda drag, och han utbrast:

»Faust, Faust, huru härligt!»

»Hvad är det,» frågade hans värdinna, men hon påminde sig genast, att blott en sak i tidningen ägde intresse för honom — aftonens föreställning på operan.

»Faust, säger ni,» fortsatte hon. »Är det ej en af de bästa operorna, eller hur?»

»En af de bästa? Den bästa, utan jämförelse den bästa. Åh, jag skall aldrig få höra den mera — aldrig.»

»Säg ej så, min gosse, säg ej så. Vi skola hoppas det bästa.»

»Hoppas! För mig finns intet hopp, moder. Aldrig mera får jag höra denna härliga musik.»

Efter en stund hviskade han:

»Ge mig penna, bläck och papper; men fort, fort.»

»Penna och bläck?»

»Ja, fort.»

»Hvad skall ni skriva om?»

»Om min älskingsopera — Faust.»

»Till hvem, min gosse?»

»Till Margaretha!»

* * *

Det var en glänsande teaterafton. En lång rad af vagnar förde gräddan af societeten till dess mest omtyckta tidsfördrif. De kungliga väntades, och bland åskådarna syntes många valkända ansikten från kostens och litteraturrens värld. Salongen var fylld till sista plats af högtidsstämda åhörare, som ifrigt väntade på första takten till uvertyren.

Denna afton fanns en särskild dragningskraft. Den uppburna primadonnan fröken Anna Ling skulle för första gången åter uppträda efter sin tvååriga frånvaro från hemlandet. Hennes vagn rullar just upp till teatern. Vid ingången till klädlogen lämnas henne en bundt bref och telegram, som hon kastade ifrån sig på ett bord, som redan var öfversälladt med de utvaldaste blommor.

Då den firade sångerskan kommit i god tid, läste hon strax flere af brefven. Nästan alla voro från goda vänner, som sände henne sina lyckönskningar. Hon kände sig glad åt deras innehåll. Hennes vänner voro henne tillgifna, och deras välönskningar lugnade och ingåfvo henne mod att öfvervinna den oro, hon alltid erfor, då hon skulle uppträda.

Ett bref likväl lockade fram tårar i hennes ögon.

Det var af följande innehåll:

Högtärad fröken Anna Ling.

Jag var en gång korist vid teatern och har ofta sjungit i samma opera som ni. Men ack, jag skall aldrig mera få göra det. Jag är döende. Skall ni förlåta mig, om jag begär en ynnest, en stor ynnest af er. Det är, att jag får höra er ljufva röst ännu en gång, innan jag dör. Jag vet, att det är mer än förmåtet af mig, att begära detta, men skulle ni vilja slösa bort en kort stund af er dyrbara tid för att förljufva de sista ögonblicken för en döende, skall hans sista suck välsigna er.

*Jag förblifver med vördnad er ödmjuka tjänare
Albert Falk.*

Med tårskymda ögon kunde hon blott hviska:

»Huru sorgligt, stackars, stackars gosse.

I stället för att göra henne mera orolig än förut, tycktes brefvet med all sin sorg ge henne nytt lif. Hon var en ädel, deltagande kvinna med ett hjärta, ömt och känsligt som ett barns.

Ja, hon skulle komma, så snart ridån fallit efter operans slut, och — ja, hvarför icke? — komma som »Margaretha».

»Marianne,» sade hon till kammarjungfrun och gömde Albert Falks bref vid sitt bröst

»var i ordning att följa mig genast, då ridån faller; jag hinner ej kläda om mig. Jag skall sammanträffa med någon.»

»Men grefvinnan von P. tar emot i afton, och fröken har lofvat komma.»

»Åh, det är sant, det hade jag glömt; men efteråt, jag kan ej fara dit förrän senare, kanske ej alls — men det gör detsamma,» fortsatte hon, då hon såg kammarjungfrun ämna göra invändningar, »det är detsamma — jag har sedan tid nog för grefvinnans räkning.»

Strax därefter stod hon på scenen, där ett det hjärtligaste mottagande kom henne till del. Hon sjöng utmärkt som vanligt, och publiken var hänryckt. Hon måste oupphörligt besvara inropningarna, hvilka, i stället för att göra henne glad, gjorde henne orolig. Hon fruktade, att ej operan skulle sluta i tid, att hon skulle komma för sent. Hennes sinne var uppfyllt af det barmhertighetsverk, hon skulle utföra. Hon kunde ej följaga bilden af den döende mannen, som låg där med krafter som svunno, droppe för droppe, och hon visste, att af alla dem, som åhörde henne, ingen skulle uppehållit henne, om han vetat, hvad som rörde sig i hennes tankar.

Det var nära midnatt, när ridån äntligen för sista gången föll. Hon skyndade genast ut, åtföljd af kammarjungfrun, gaf sig knappast tid att taga med ett par af de blombuketter, som slö:ats öfver henne.

* * *

»Moder, moder, lyssna. Det stannade en vagn vid porten. Jag är säker på, att det är någon, som söker mig. Jag vet, jag gissar, jag är viss om, att jag har rätt. Skynda dig, moder, det är »Margaretha!»

Det var Albert Falk, som talade. Hans spända öra hade hört bullret af vagnshjul, och hans hjärta sade honom, att hans bön skulle bli uppfylld. Han var upprörd och öfverlycklig af glädje. Af ansträngningen att tala fick han ett anfall af hosta, som i hög grad utmattade honom.

Då öppnades dörren, och »Margaretha» stod i rummet. Hon var insvept i en lång kappa, som hon höll tätt tillsammans, då hon närmade sig sängen. Kammarjungfrun hade på hennes befallning stannat kvar i vagnen.

»Min stackars gosse,» sade hon vänligt och lade ömt sin hand på den sjukas panna, »jag har kommit, som ni önskade. Jag har kommit för att sjunga för er.»

»Ack, fröken, hur vänligt, hur ömt af er. Hur skall jag kunna tacka er? Moder,» fortsatte han och vände sig till sin vårdarinna, »jag sade dig, att »Margaretha» skulle komma. — Gud välsigne henne.»

»Tycker ni om blommor? Se här. Jag är så glad däråt,» fortsatte hon, då han svarade mera med blickar än med ord, »tag dem, de kunna sättas i vatten, sedan jag lämnat er.»

»Jag skall aldrig skiljas från dem, aldrig,» svarade ifrigt den lycklige och tryckte dem till sina läppar, »då jag dör, skola de följa mig.»

»Nu får ni ej tala så,» sade fröken Ling vänligt, »jag vill ej höra sådant. Säg mig, hvad skall jag sjunga?»

»Åh, fröken, jag vill ej föreskrifva något, hvad som helst.»

Den stora primadonnan satte sig på en låg stol vid sidan af den enkla sjukbädden och sjöng sång efter sång på ett så fulländadt sätt, som om hennes åhörare varit Europas alla krönte hufvuden i stället för en döende man och en uppskakad gammal kvinna. Han lyssnade med

girighet till hvarje ton, och låg med slutna ögon, med ett uttryck af oblandad lycka i sina bleka, tårda drag.

Då och då, när ett bekant ställe nådde hans öra, sjöng han sakta med, och ehuru hans röst var försvagad, bibehöll den mycket af sin forna friskhet. Hastigt blef det en paus; Falk öppnade sina ögon och sade:

»Huru himmelskt! Jag drömde, att jag hörde englarues sång. Hur vänligt, hur ädelt af er! Vill ni sjunga mera — men en duett?»

»Ja, o ja, flere om ni önskar!»

»Nej, en — endast en!»

»Hvilken då,» frågade hon.

»Tardi-si-fa»-duetten. Jag vill sjunga med, om jag får, Margaretha?»

I nattens stillhet ljödo de första tonerna af den berömda duetten:

»Det re'n är sent! Farväl.»

Den sjuke stämde in. Hänryckningen satte lif och artistisk eld i hans sång, och han sjöng med förvånande kraft och behag:

»O dröj, jag dig besvär, o dröj.»

Men han fick böta för sin ansträngning. Då han slutat:

»Låt själ i själ sig tränga,
ännu en salig stund —»

sjönk han utmattad tillbaka på kudden med kallsveit på sin panna.

»Margaretha» fortsatte:

»O dröj kvar, tysta kväll.»

Hastigt varseblef hon förändringen i hans ansikte, och hon tystnade vid ett ångestrop från vårdarinna, hvilken förskräckt hviskade:

»Se fröken, han är död.»

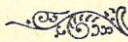
Det var sant. Han hade lämnat denna sorgens värld. De ljufva tonerna hade följt hans ande hem. Sångerskan böjde sig under tårar öfver den döde, kysste hans panna, lade blommorna på hans bröst och hviskade:

»Stackars, stackars gosse, hvile han i frid.»

* * *

Grevinnan von P:s mottagning var misslyckad, ty den saknade närvaron af den fråde sångerskan, hvilken tillbragte en sömlös natt, medan en sång beständigt ljöd i hennes öron:

»Det re'n är sent; Farväl!»

Från

lidandets och barmhertighetens värld.

Några Stockholmsbilder

af

Cecilia Bååth-Holmberg.

2.

Frälsningsarméns räddningshem.

Följer man den långa, dystra Luntmakaregatan till dess slutpunkt, där den skäres af Surbrunnsgatan, har man till höger ett långt, högt plank, från hvilket tid, väder och vind borttagit hvarje spår af färg; alldeles invid detsamma ligger en likaledes grå envåningsbyggnad af trä, så oansenlig, att man

lätt nog kan förbise densamma. Den bär numret 66 och är Frälsningsarméns räddningshem för fallna kvinnor.

Man drager i en klocksträng vid den stängda porten i planket utåt gatan, en liten lucka öppnas, ett ljuslagdt, ungt flickansikte tittar ut — det tillhör »kapten» X. vid »armén» — och man insläppes i en ganska rymlig, fritt belägen gård med höga träd och flere småbyggnader. Härifrån ser det hela långt vänligare ut än från gatan, det gör till och med ett ganska inbjudande intryck, man tycker sig nästan hafva kommit ut på landet, och de röda, enkla bomullsgardinerna för fönstren i den lilla verandan eller svalen framför hufvudbyggnaden gifva ett skimmer af färg och värme åt densamma.

Ett verksamt lif rör sig inom dess grå väggar; man hör ända ut på gården ljudet af surrande stick- och symaskiner, och genom de låga fönstren ser man en skynt af en hel mängd öfver sitt arbete nedlutade kvinnor.

Man emottages af en annan »kapten», räddningshemmets föreståndarinna, en vacker, ganska ung flicka, hvars utseende särskildt tilltalar på grund af de gråblå ögonens allvarliga, trohjärtade uttryck. Man stiger in i hennes enskilda lilla rum, en liten, liten fristad, några alnar i kvadrat, men fin och nätt, prydd med tafior — till största delen af religiös natur — och småsaker, med skrifbord, bokhylla och hvilstol. Hon redogör nu för hemmets plan och arbete, och under det hon talar, förändras ej det milda, djupa intrycket i ögonen, som frimodigt blicka emot en; ibland tåras de dock lätt, då talet faller på de kvinnors öde, som dväljas inom denna lilla oansenliga byggnad.

Frälsningsarmén bildar som bekant icke något särskildt från statskyrkan utträdt samfund; hela dess praktiska arbete — som i bokstaflig mening utmärker sig för stor praktiskhet — är grundadt på religiösa principer; man må hafva än så olika uppfattning af dessa såväl som af de former, i hvilka de kläda sig, visst är, att man vid närmare bekantskap med frälsningsarméns räddningsarbete — särskildt i hvad som angår våra fallna medsystrar — nästan tvingas att förbise dessa former eller rättare att ej betrakta dem såsom hufvudsaken, att ej känna sig bortstött af ett eller annat, som förefaller skrikigt och skärande; man måste tvärtom skänka sitt erkännande och sin sympati åt det reela arbete, som här utföres i det goda tjänst.

En af »arméns» principer angående dess räddningsverksamhet lyder så: att hålla en prädikan för eller räcka en traktat åt en druckande tjänar till ingenting. Drag först upp honom ur vattnet. Sedan kan man prädika evangelium för honom.

Detta är praktiskt och klokt och fullkomligt naturenligt, och det är detta som gör arbetet inom räddningshemmet sådant, att man äfven från endast rent mänsklig synpunkt tilltalas däraf och skänker det sin aktning.

En hvar vet, att för en fallen kvinna knappast gifves ett återvändande till ett hederligt och aktadt lif; öfver henne, denna stackars »glädjeflicka», hvars lif är så blottadt på hvarje skynt af verklig glädje, är domen strängare än öfver andra brottslingar, och försöker hon att åter bli hederlig, möter henne nästan oöfvervinnliga svårigheter. Hvar skall hon vända sig? Och hvar finner hon någon, som vill antaga sig henne eller gifva henne en sysselsättning, med hvilken hon ärbart kan försörja sig?

Svårigheten ökas därigenom, att de prostituerade kvinnorna under sitt äfventyrliga lif

vänja sig vid ett själfsväld och en lättja, som nästan göra dem odugliga till ett nyttigt, ordnad arbete. »Magdalenahemmens» svåra uppgift är just att af dessa förslappade varelser åter göra plikttrogna och sedliga människor. Och det sätt, hvar på arbetet ledes äfven i detta Magdalenahem, tyckes föra till ganska godt resultat, isynnerhet då man tager i betraktande just de stora svårigheterna samt det ekonomiska tryck, under hvilket det säges lida. Räkenskaperna för år 1891 visa, att inkomster och utgifter, 16,754 kronor, gå alldeles jämnt ihop; »hemmet» är då beräknadt för 35 personer, och torde medlen således ej förslå, i fall detta antal ökas, något som alltså utöfvar ett hämmande inflytande på den goda saken. —

De kvinnor, som intagas, komma dels och ofta nog af sig själfva direkt från gatan, dels från prostitutionsbyrån på anvisning af myndigheterna, dels ock från korrektionsanstalten och på inrådan af dennas direktör, hvilken äfven tillåter frälsningsarméens kvinnliga soldater att i fängelset besöka de kvinnor, som gifva hopp om att kunna återvinnas för ett hederligt lif.

Dessutom komma åtskilliga från de ruskiga nästen, i hvilka de uppsökas af de »soldater», som hafva sig detta värf ålagdt. Bland dessa kvinnor hafva funnits sådana, som ett tiotal af år lefvat ett lif af synd och skam, och som under åratall sällan varit nyktra, samt kvinnor, som upprepade gånger varit straffade för lösdrifveri — ej lätta att vänja vid ett hemsdagliga, jämna sysslor eller ett ordnad, plikt-troget arbete. Att detta lyckats i så många fall, som verkligen skett, länder frälsningsarméens till sann heder.

Från oktober 1890, då räddningshemmet stiftades, och till april 1891 hade 69 kvinnor varit intagna i detsamma; af dessa hade 27 åter lämnat det för att försörja sig med själfständigt hederligt arbete, medan 31 kvarstannade tills vidare; från den 1 april 1891 till den 1 april innevarande år hafva 80 förut prostituerade kvinnor funnit sin tillflykt här, nästan alla komna omedelbart från fängelset; af dessa hafva 24 dels erhållit platser, dels återvändt till föräldrar och nära släktingar; 30 hafva återgått till sitt gamla lif, och 26 äro, då detta skrives, ännu kvar i den lilla grå byggnad, där de funnit skydd. — Dessa siffror visa, att ungefär hälften af de intagna kvinnorna åter blifvit hederliga; ett vackert resultat när man besinnar, att det är de djupast sjunkna, hvilka detta »hem» förnämligast söker samla inom sina väggar.

Den första uppgiften är att, som sagdt, söka vänja dessa från last och förnedring komna kvinnor vid arbete och ordning, än mer att lära dem, okunniga som de vanligen äro, något slags arbete samt att ingifva dem håg och lust för detta. Under ledning af en föreståndarinna — f. n. är denna den unga kvinnan med den rena blicken, som lämnar den besökande hvarjehanda upplysningar — försiggår arbetet i fem olika afdelningar; *stickfabriken*, där kvinnorna — »flickorna», som den blåögda »kaptenen» säger — lära sig att sticka, att sköta maskinerna, pressa, maska m. m. Det arbete, som förfärdigas, består hufvudsakligast af »arméens» röda tröjor, hvilka i tusental sändas ut till de olika »lägren». — Vidare *bokbinderiet*, där de lära sig fälsa, häfta, skära m. m.; »*syateljern*», där undervisning lämnas i sömnad; *hushållet*, där alla inomhus förefallande göromål förekomma, och *tvättinrättningen*, där 10—12 kvinnor arbeta under tvänne »soldaters» uppsikt. Främmande arbete af olika slag emottages, och inkomsten af detta tillfaller räddningshemmet; under år 1891 upp-

gick inkomsten för detta arbete till 1,844 kronor.

Såsom en uppmuntran få de kvinnor, som visa flit och intresse, också en liten penning för egen räkning; det högsta som gifves är 2: 10 i veckan.

Under vistandet i »hemmet» äro de naturligtvis underkastade vissa bestämda ordningsregler och få ej lämna detsamma utan under uppsikt. De, som för det tränga utrymmets skull måste »utackorderas», följas hvarje afton och hämtas hvarje morgon af »soldater», men tillbringa för öfrigt hela dagen inom hemmet. De äro ej tvungna att stanna här någon viss tid, utan sändas bort, när »officerarne» hafva förtroende för dem och lämpliga platser kunna anskaffas, hvilket är räddningshemmets allra svåraste uppgift. De flesta familjer betänka sig nämligen mer än en gång, innan de öppna sina dörrar för en kvinna, hvars närvaro i familjekretsen i mer än ett hänseende kan medföra fara; också är det oftast familjer — heder åt dem! — som på ett eller annat sätt slutit sig till arméen, hvilka emottaga och hjälpa dessa olyckliga.

(Forts.)

»Gör ej så ondt!»

»Gör ej så ondt!» så bad hans blick så klar,
Fast omedveten han om saken var,
Den lille, då han upp mot henne såg,
Som fjättrat har hans faders stolta häg.
»Gör ej så ondt!»

»Gör ej så ondt!» Den rena blicken slog
Den kvinna, som från gossens moder tog
Den kärlek, henne maken skyldig var.
I barnets öga läst den andra har:
»Gör ej så ondt!»

Gör ej så ondt! Hon vet ej alls, hvarför
En sällsam känsla sig i hjärtat rör.
Ack! barnets blick med all sin rena glans,
Den var ej, men den liknade ju hans:
Gör ej så ondt!

Hvem vet om han ej, i en bättre stund,
Föraktar henne och sig själf i grund!
Med blicken sänkt hon står som slagen än,
Men blida barnaögat ber igen:
»Gör ej så ondt!»

Anna A.

Grön vinter.

Man må hur ifrigt som helst prisa vinterns skönhet och stämma upp poetiska lofsånger öfver stjärnbeströdd himlapell, gnistrande snötäcke, bjällerklang och allt möjligt annat, som skänker den strängare årstiden sitt stora behag, men jag håller i alla fall på, att sommaren är den enda årstid, under hvilken man helt och fullt kan njuta af sin tillvaro. Då har man blommor med färg och doft i oändlighet, mjuka gräsmattor att rulla sig på, ljumma vågor att plaska sig i, bofinkar och trastar — bevars, vill man göra sig mödan att resa till Öland eller Ronneby, så har man näktergalar till och med. Det är en riktig uppsjö på njutningar och härligheter, som sommaren bjuder oss på, härligheter för ögon, öron och alla sinnen.

Smaksinnet icke minst: sparris och färska potäter, kronärtskockor, smultron och filbunkar — ah!

Ja, ja, utan att vara någon alldeles förstöckad materialist kan man väl medge, att det ligger en god portion lefnadsvisdom i Glutens ord:

O, sen till blott, att I hafven
Litet på er, mycket i er!

Och finns det någon årstid, som företrädesvis ägnar sig för tillämpningen af denna gyllene regel, så må det väl vara sommaren.

Skulle icke desto mindre någon hålla före, att hvad sommaren kan bringa på bordet och i skafferiet spelar en underordnad rol för vårt välbefinnande, så vill jag endast fråga: har någon af er, mina damer, någonsin sett en människa se betryckt och olycklig ut framför ett fat rykande sparris eller en rågad tallrik med väl mogna skogssmultron? Jag har aldrig sett det.

Jag vågar därför tro, att vi kunna vara öfverens om, att sommaren är en årstid folkomligt *hors de concours*, n. b. när sommaren verkligen är, som den skall vara. Ty jag vill visst icke alldeles obetingadt bryta min lans för sommarens företrädare; jag vill göra det med ett förbehåll, som jag tror icke heller skall välla någon större meningsskiljaktighet mellan Iduns ärade läsarinna och deras ödmjuka tjänare.

Min oförgrifliga mening är nämligen den, att *skall* det vara sommar, så skall det vara sommar *med besked* och inte en sådan där grön vinter, som vi nu varit lyckliggjorda med ett par tre veckor.

Ty hvad är det för mening med att bo på sommarnöje, om man dagen i ända skall gå och önska sig en duktig vinterbrasa i kakelugnen? Hvad skall man med sitt nymålade och fina badhus till, när vattnet är så kallt, att man får snufva bara af att se på det? Här behöfva vi visserligen icke som Osvald i »Gengangere» ropa: »Gif mig solen», ty solen ha vi, men vi må väl med skäl kunna ropa till solen: »Gif oss värme», ty det är värmen vi sakna.

Öfver midsommar var jag ute hos en bekant familj, som flyttat ut till sommarnöjet, och där kom jag öfver följande kväde, som att döma af handstilen härrörde från husets äldsta dotter, och som jag med hos tidningsfolk vanlig indiscretion i största hast tog en afskrift af. Lidigt delande hennes missnöje och sorg kan jag nu ej underlåta att meddela hennes verser åt Iduns läsarinna, ehuru jag nogsammt vet, att jag därigenom gör mig skyldig till en ny och ännu större ogrannlaghet. De lydde så:

Till solen.

Hvar gör du af din värme,
Du blanka sol?
Skall den i år bli inställd
Liksom i fjol?
Godt är visst att du lyser,
Men här går jag och fryser,
Jag snufva har och nyser:
Det hjälper ej att klä sig
I yllekjol.

Att oss så där handtera
Är det fason?
Vi bo ju ändå uti
Temp'rerad zon!
Kan det din mening vara,
Att ned vi måste fara
Till glödande Sahara
För att af värme få oss
En full ranson?

Den kyss du Flora skänker
Är kall som is.
Säg hvarför, himladrottning?
Är det kapris?
Min nya sommarklädnings,
När skall den få användning,
Om du ej snart gör ändring
Och strålar varm och huldrik
På gammalt vis?

Jag hoppas, att denna lilla invocation, särskildt med den i sista strofen anbragta motiveringen, skall göra hvad den kan, ty jag vet, att solen tittar in i tusentals hem, där Idun ligger uppslagen på bordet. Kanske har hon också lagt bort sitt kyliga sätt, innan dessa rader hinna in i bladet. Så mycket bättre då.

Scavola.

Sen till, att Idun med Modetidning
finnes hos alla edra bekanta!

"Gamla fröknar".

Reflektioner

af

Helena Nyblom.

(Forts. o. slut.)

Detta var i leken, men jag tycker, att tant Sanne många gånger i lifvet kunde ha sagt: »Se alla på mig, gör liksom jag!» — men det sade hon aldrig, och det var kanske just däri hennes makt och tjusning lågo. Hon bevarade in till det sista en jungfrulig anspråkslöshet och ett gladt, frimodigt sinne, som förstod att njuta hvarje solstråle lifvet gaf. Allting hade så mycket innehåll för henne, och därför föreföll hon också andra så innehållsrik.

Då jag hade lämnat Danmark, öfvergick min vänskap för henne till min bror.

Han var aderton och hon var ättio år, då de följdes åt ut för att se på illuminering och fyrverkeri för prinsessan af Wales, som var på besök hemma, och jag är säker på, att de två unga människorna roade sig lika mycket båda två.

En människa, som har lefvat så helt, är icke rädd för att dö, och hon dog också stilla. Hennes familj berättade mig, att då hon kände, att hon skulle dö, hade hon ännu kvar sitt humoristiska sinnelag. Då hon talade om, hvilka psalmer som skulle sjungas vid hennes graf, sade hon på sitt skälmaktiga sätt: »Ni behöfva inte sjunga den vanliga begravningspsalmen: Din sorg och klagan stilla.» Hon menade, — så där i all munterhet, — att man icke behöfde frukta, att man skulle sörja så förskräckligt öfver en gammal ensam frökens död.

Det är visserligen sant, att hennes bortgång icke krossade något hjärta, men hur många af dem, som dö, äro oundärliga? Och jag tror, att det är ett tecken på, att man har haft stor betydelse för sina medmänniskor, när till och med en af dem, som blott för länge sedan har sett och känt en, minnes en med en tacksamhet och värme, som om det blott vore några få dagar sedan man träffade hvarandra.

Hon är för mig ett af de många exemplen på, att en människa mera verkar genom hvad hon är, än genom hvad hon gör. Det finns många, som uträtta så mycket, som för hvar dag skulle kunna upprätta en lång lista på alla de förståndiga, nyttiga och välgörande saker, de ha varit med på. Det är som oftast till största glädje för dem själfva. Att lefva ett nyttigt och gagneligt lif är en stor lycka. Men det är alldeles icke sagdt, att dessa brådskande och verksamma människor med deras person göra sina medmänniskor godt, och när man besökes af sina minner, är det alltid dessa intryck af personligheter, som inverkat välgörande på en, som man med största tacksamhet dröjer vid.

Tyvärre tors man ju icke ingå allt för mycket på skildringen af privata personer. Jag säger »tyvärre», ty jag skulle bli mycket våltalig och dock endast tala rena sanningen, om jag hade lof att beskrifva en och annan gammal frökens person och lif, — helt annorlunda betydliga och poetiska personer, än man kan finna i uppdiktade historier.

Jag känner till exempel en kvinna, — ja, jag lofvar att aldrig nämna henne, — som nu är sjuttio år, och som har en så intagande själsskönhet, att det ännu utgör min förvä-

ning, att icke männen bli förälskade i henne. — Kanske bli de det för resten också!

Hon har lefvat hela sitt lif för att vara dotter och den sista delen af sitt lif för att vara syster till en ensam, ogift bror. Jag har känt få människor, som till den grad som hon ge intryck af att endast vara själ. Hennes intelligens och hennes hjärta stå i ett så sällsynt harmoniskt förhållande till hvarandra, och hennes poetiska uppfattning af naturen och människorna saknar endast den sista lilla oförklarliga uttrycksförmågan, som gör en tyst diktare till en producerande diktare. För resten tycker jag, för min del, mera om, att människor äro poesi, än att de skriva poesi, — men därom kunna ju meningarna vara delade.

Hennes far var en framstående vetenskapsman, och hon delade alla hans intressen och tankar med hela sin själ, liksom hon samtidigt var sin mors högra hand i hushållet. Det var en talrik familj, och hennes lif förföt nästan uteslutande i kretsen af denna familj. Efter hand smälte den ihop och splittrades så, som allt, hvilket börjar som ett samladt helt, till sist splittras i lifvet, och hon sitter nu som en svag, gammal fröken och sköter hushållet för en svag, gammal bror. Men hvilken flod af djuptänkta tankar och varma, mänskliga känslor strömmar en ej till mötes, när man ibland har den lyckan att träffa henne! Hon har haft en underbar förmåga att uppfatta och bevara det väsendtliga vid allting och låta det obetydliga och småaktiga falla.

Hon är hvarken sekterist eller inskränkt i någon som helst riktning, men ser på lifvet och människorna så mildt och så vist som en, hvilken från ett högt berg ser ut öfver jorden och därifrån bedömer allt på ett större och sannare sätt, än de kunna göra, som krypa omkring nere i trängseln.

Då jag var liten och hon en medelålders dam, besökte hon min mor en gång i veckan. Den dag hon kom, var alltid en festdag, och ännu kan jag känna det intryck af en särskild, poetisk luft, som följde med hennes dag.

* * *

Ett alldes särskildt ämbete för ogifta kvinnor är det att vara skollärarinnor.

Också denna typ af en gammal ogift skollärarinna har så många gånger blifvit gjord till föremål för hån och karrikatur, att man nästan ansett detta slag af människor för liktydigt med pedanteri, ilska och småaktighet. Min erfarenhet har lärt mig alldeles motsatsen.

Det är ofta kvinnor med ett moderligt hjärta, som ägna sig åt att uppfostra andras barn, och jag har både från mig själf och andra värtaliga exempel på, huru inflytandet och minnet af en sådan lärarinna kunna vara af den största betydelse för de ungas lif.

Det fordras utan tvifvel en alldeles särskild talang att vara en bra lärarinna. Det är icke nog med begåfning och lärdom, icke nog med förmågan att undervisa fångslande. Framför allt hör därtill den förmågan att kunna sätta sig in i de ungas känslor och tankegång, att kunna uppfatta deras olika naturer, att kunna hjälpa dem till att klargöra sina otydliga och omogna begrepp, att möta dem med förtroende och kärlek, utan att därför ursäkta eller försvara deras fel.

Jag har lofvat att icke nämna namn, men jag känner åtminstone en svensk lärarinna, som äger den genialiska förmågan att kunna

undervisa och uppfostra sina skolbarn, utan att undertrycka deras andliga personlighet.

Därtill fordras en stor kärlek till människorna och en stor respekt för friheten, — icke blott för ens egen, utan också andras.

En mor, som själf har barn, tror jag har svårt att uppfostra andras. Man skall säkert endast undantagsvis finna en kvinna, som är god och ädel nog till att icke vara partisk för sina egna barn, om hon uppfostrade eller undervisade dem tillsammans med andras. En ogift kvinna däremot står på en mera neutral mark, och fastän hon naturligtvis också kan vara underkastad personliga sympatier, som väl öfver allt äro kännetecknen på ett mänskligt hjärta, utgår hon dock från en bredare grundval än den kvinna, som hufvudsakligen känner barn genom sina egna barn.

Jag har sett, huru en sådan lärarinna kan göra skolan till ett annat hem, ett hem, som kompletterar föräldrabemmet, och till en sådan lärarinna gå barnen sannerligen icke med fruktan och motvilja, utan med längtan och glädje, som man går till en beskyddande vän, som har hjälp och tröst för allting och fullt upp af den andliga föda, efter hvilken barnen i uppväxtåldern äro så hungriga.

Hvilken lycka det måtte ligga i att äga så många unga hjärtans förtroende och kärlek, och hvilken rik och välsignelsebringande gärning det måtte vara för den, som själf intet hem och inga barn har, att kunna ge så många rika och andliga gåfvor till andras barn! Det inflytande och den välsignelse, som en klok och kärleksfull lärarinna utöfvar på både den enskilda och hela samhället, äro större än någon tacksamhet kan gengälda. Det är ett af de största och mest gränslösa inflytanden, som öfver hufvud taget existera.

* * *

Jag skulle önska, att man en gång för alla ville lägga bort det uttryck, jag har satt som öfverskrift öfver mina reflektioner: »Gamla fröknar». Det har, liksom alla sådana totalitetsbemärkelser, blifvit ett uttryck för ett begrepp, som är mycket elastiskt, men som man gärna vill uppfatta på ett visst, gifvet sätt. Det finns bland »gamla fröknar», liksom bland alla andra, goda och onda människor, små och stora naturer, begåfvade och obegåfvade personer.

Men säkert är, att det hvarken är en olycka eller, hvad det nästan i tysthet blifvit ansedt för, en skam, att lefva som en ogift kvinna och som en sådan göra sitt arbete i mänsklig heten.

Naturligtvis känner också jag koketta, löjliga, sysslolösa och pratsjuka ogifta fröknar, — icke blott gamla, utan också unga. Men samma upphöjda egenskaper har jag funnit tämligen jämnt fördelade i samhället både mellan kvinnor och män, ogifta och gifta.

Däremot kan jag alldeles säkert säga, att jag hos inga har funnit den höjd af personlig utveckling, själförsakelse, människokärlek och humanitet, hos inga en sådan förmåga att kunna ge, utan att begära något tillbaka, hos inga en sådan hjärterenhets, en sådan mild kraft, kort sagdt, en så outtömlig godhet som hos de ogifta kvinnor, hvilka, utan personlig lycka, lefva för andras.

Jag vill tillägga ett ord, — kanske allra mest hos de ogifta kvinnor, som dessutom äro fattiga.

Husmoderlig almanack.

Juli.

Allt hvad naturen i rikligt mått erbjuder under sommarmånaderna tager husmodern tillvara för att kunna under vintern bringa litet omväxling i den eljes på grönsaker njugga årstiden. Efter råd och lägenhet samt familjens smak *syttas, saftas, inkokas* på konservburkar eller *torkas* både bär och grönsaker. — Att alla *buteljer* och *syttburkar* långt förut böra vara rengjorda, förstås af sig själf; ty många saker stå sig ej, om icke förvaringskärl varit fullkomligt torrt. *Korkar* (om gamla, ej skadade, begagnas, äfven dessa förut iordningsställda) böra i och för korkningen ej *koka*, blott blötas i varmt vatten, tills de bli mjuka, ty genom kokningen upplöses den i korkarna befintliga garfsyran, och saften kan därigenom antaga en bask smak. — På landet *beredes ost* särskildt i denna månad. — Af *hönscycklingar* till afvel väljas sådana med hvita fjädrar framför dem med svarta, emedan de förra sägas bli bättre värphöner.

Trädgården hålles alltjämt ren från ogräs. *Jordgubbs*-refvor aflägsnas emellanåt, så att hela kraften må bibehållas i moderplantan; om långa refvor utläggs i solen för att vissna, kunna de användas som bast. Själva plockningen af jordgubbarne sker tidigt på morgonen, hvilket äfven gäller om de flesta bär och grönsaker, i synnerhet om hallon och ärter. *Ärt*plockningen kräver särskild uppmärksamhet; båda händerna måste samtidigt begagnas: med den vänstra håller man i rankan, medan den högra försiktigt afnyper ärtskidan, som lägges i ett s. k. plockarförkläde, som man tagit på sig. Ofta ser man ärter bortryckas ovarsamt med ena handen och läggas i en korg, som man bär i den andra; men då kan man också vara säker om, att det snart blir slut med hela skörden. — Vill man ha ärter och höner att blomma på nytt och gifva en sen skörd, så bör man plocka bort *alla* frukter.

Bondböner hemsökas ofta af små svarta kryp, hvilka förstöra plantan; men dessa utveckla sig först på yttersta spetsen, och toppar man plantorna, så snart motten visa sig (hvilket ej sker, förrän bönerorna stå i full blomning), så sprida de sig ej. De öfversta blommorna sätta för resten aldrig frukt, och toppningen är således endast till fördel för de öfriga. — Den som odlar *pepparrot*, bortrensar nu alla birötter, hvarefter hufvudroten åter betäckes med jord. Detsamma sker med *selleriknölarna*, hvilka växt man kan beforda genom gödning med utspädd kaffesump. — *Gurkor*, hvilka man bestämmer till fröodling, läggas på glasskifvor; man brukar välja den närmast hufvudrankan befintliga gurkan och aldrig mer än ett exemplar af hvarje planta. De plockas ej, förrän de blifvit mörkgula, och få efter mogna i solen, tills de kännas mjuka. Det urtagna fröhuset utställs till jäsning, hvarefter kärnorna läggas en stund i vatten och sedan torkas väl. — *Kål, potatis* m. m. kupas efter behof; kålmask bortplockas, *morötter, rödbetor* o. d. gallras. — *Hufvudsallad* skördar man vanligen på så sätt, att man skär utaf hufvudet och låter roten stå kvar i jorden. Detta är dock ett fel; ty kring sallads (och kålplantors) rötter samlar sig oftast hvit ohyra, hvilken, om roten kvarblifver i jorden, förökas och sprides i förskräcklig mängd. I och med detsamma som de uppräckta rötterna vissna, förtorka insekterna.

Stenia.

”Mor, det var inte jag...”

De flesta föräldrar skulle få ett sorgligt register att gå igenom, om det hade upptecknats hvar gång de, antingen med ord eller hand, straffat sina barn oförtjänt. I de flesta fall glömmar far eller mor snart sådana »småsaker» som den att barnet fick straff eller bannor, och ofta ger man sig icke tid att på förhand undersöka saken, utan låter sitt dåliga lynne råda.

Att emellertid icke alltid barnet har så lätt för att glömma den sortens »småsaker», må följande tjäna som exempel på. Den moder, det gäller, önskar få den lilla tilldragelsen om-

talad, för att andra mödrar må kunna lära något därpå.

Det var strax före sistlidne jul. Modern hade sändt sin flicka på apoteket efter för 10 öre mandeldroppar, och under tiden ordnade hon de öfriga saker, som behöfdes för julbrödet. Mjöl, russin, socker o. s. v. var iordninglagdt i det stora fatet, och så kom flickan med mandeldropparne. Nu befanns, att korken i den lilla flaskan var så djupt nedtryckt, att man ej kunde få tag i den, och modern bannade strängt den lilla, för att hon hade tryckt ned den så mycket. Men barnet påstod ifrigt, att hon ej hade rört vid korken. »Det var herrn på apoteket, som gjorde det.»

Som nu modern stod med flaskan öfver fatet och borrade med saxudden för att få ut korken, sprang flaskan sönder i små bitar, och det kunde inte bli tal om att plocka glasskärfvorna ur mjölet.

I förbittringen glömde modern sig själf och gaf barnet en hård risbasta, för att »hon hade tryckt ned korken så djupt».

Tiden gick, och modern tänkte icke mer på den obetydliga historien. Men nyligen blef den lilla flickan sjuk och låg bara några dagar, så måste hon dö. Modern satt trofast vid sjukbädden och hade i dagar och nätter ingen hvila.

Fram mot morgonsidan, såsom läkaren hade förutsagt, märkte hon, att de sista ögonblicken närmade sig. — Då lade den lilla flickan armen om moderns hals och hviskade:

»Mor, det var inte jag, som tryckte ned korken så hårdt i flaskan...»

Ur notisboken.

De svenska kvinnorna på Chicagoutställningen. För att under sommarmånaderna besöka olika delar af landet i ändamål att utse för utställning i »Womans building» lämpliga föremål af *särskildt framstående* arbeten, såväl af kvinnlig slöjd som med egendomlig nationel prägel, har damkomitén antagit fröken *Carin Västberg*, hvilken för detta ändamål af k. svenska utställningskomitén erhållit fribiljett på statens järnvägar samt ett resebidrag af 300 kr. Kronprinsen har till komiténs förfogande ställt en till byrå särdeles lämplig lokal i arsprinsens palats vid Gustaf Adolfs torg, i hvilken centralkomitén i höst kommer att återupptaga det för närvarande hvilande arbetet.

*

Till C. J. Svenséns minne. Som Iduns läsarinna förut känna, hade ett antal vänner till den år 1883 aflidne folkrepresentanten C. J. Svensén satt i gång en insamling för resandet af en minnesvård på hans graf vid Tveta kyrka i grannskapet af Enån. Rätt betydande bidrag inflöto, icke allenast från gamle vänner i hemorten, där många allmänt gagneliga inrättningar kommit till stånd genom den bortgångnes verksamhet, utan äfven från ett antal damer i hufvudstaden, hvilka bevarat i tacksamt minne hvad han såsom riksdagsman uträttat för höjande af den svenska kvinnans sociala ställning. Den för dessa medel åstadkomna värden aftäckes i närvaro af ett flertal bland dem, hvilka bidragit till densamma, å Tveta kyrkogård i lördags den 25 d:s.

Minnesvården består af en vid pass tre meter hög sten af svart granit, å hvars polerade framsida är inristad följande inskription:

Riksdagsmannen
C. J. SVENSÉN
* 18²⁶/10/23 † 18⁸³/5/83
Vänner reste värden.

*

Konungafamiljens yngsta, prins Bernadottes nyfödda lilla dotter, är nu döpt i Karlskrona af fängelsepredikanten J. E. Östergen och erhöll i dopet namnen *Ebba Sofia*. Fadrdar voro: konungen och drottningen, kronprinsessan af Danmark och prins Carl, öfverstinnan Munck samt löjtnant B. Munck och hans fru, hvilka sistnämnda voro närvarande. Prins Bernadotte bar själf den nyfödda under akten.

*

Ett tandläkarpar. Nyligen har förlofning ingåtts mellan två tandläkare härstädes, fröken Alma Björklund, Sveriges andra kvinnliga tandläkare, och hr Bror G:son Hård af Segerstad. De båda förlofvade yrkeskamraterna ha redan öppnat tandläkarepraktik i huset nr 19 Drottninggatan, där de ha sina särskilda mottagningsrum på hvar sin sida om det gemensamma väntrummet. Fröken Björklund behandlar de kvinnliga patienter, som föredraga en tandläkare af deras eget kön, samt barn, och hr Hård ägnar sig åt de manliga.

Detta förhållande, att en man och en kvinna slå sig tillsammans för gemensamt utöfvande af läkaryrke, torde i vårt land hittills vara alldeles ensamstående.

*

»Symaskinens dotter». Bland notabla resande i hufvudstaden märkes en dotter af symaskinens uppfinnare, Singer, som några dagar gästade Stockholm och härifrån afreser titl Trollhättan samt Norge.

*

Franskt arbete om den heliga Brigitta. Nyligen har i Paris utkommit ett större arbete med titel: *Sainte Brigitte de Suède: sa vie, ses rélévations et son oeuvre*, par la comtesse de Flavigny. 8°. VII + 626 sidor.

*

Carmen Sylva (drottning Elisabeth af Rumänien), som för närvarande vistas i Neuwied hos sin moder, drottning Sofias syster, har nyligen fullbordat libretton till en opera, hvar till drottning Victorias af England andre son, hertigen af Edinburgh, är sysselsatt med att komponera musiken. Den nya operan antages först komma att uppföras i Coburg.

Valeria.

Novell

af

I. S. Turgenjeff.

För Idun öfversatt från ryskan.

Se här, hvad jag en gång läste i en gammal italiensk handskrift:

I.

I midten af 16-de seklet lefde i Ferrara, som då blomstrade under de hertigars spira, hvilka gjorde sig ett historiskt namn såsom gynnare och beskyddare af konst och poesi, två unga män vid namn Fabio och Muzio. Jämnåriga och nära anförvandter, voro de nästan oskiljaktiga; den varmaste vänskap förenade dem allt sedan deras tidigaste år, och likhet i samhällsställning befästade denna vänskap. Båda voro ättlingar af gamla familjer; båda voro rika, oberoende och ogifta; båda öfverensstämde i smak och böjelser. Muzio sysselsatte sig med musik, Fabio med målning! Hela Ferrara var stolt öfver dem såsom hovets, sällskapslifvets och stadens förnämsta prydnader. Endast till det yttre voro de olika, ehuru båda täflade med hvarandra i ungdomlig kraft och manlig skönhet. Fabio var af resligare växt, hade en något blek ansiktsfärg, blondt hår och blåa ögon; Muzio däremot hade mörklagdt ansikte, svart hår, och i hans dunkelbruna ögon fanns ej den strålglans, på hans läppar ej det vinnande leende som hos Fabio. Hans tjocka ögonbryn hängde ned öfver de smala ögonlocken; hos Fabio teknade sig på den rena, släta pannan de guldfärgade ögonbrynen i en liten fin båge. Muzio var i samtal mindre liflig, men med allt detta behagade de båda vännerna i lika hög grad damerna genom ridderlig artighet och fin belevnhet.

Samtidigt med dem bodde i Ferrara en ung dam vid namn Valeria. Hon ansågs som en bland stadens största skönheter, men hon visade sig sällan och lämnade endast sitt hem för att gå i kyrkan eller, vid någon större högtidlighet, på promenaden. Hon bodde tillsammans med sin mor, en adlig, men icke rik enka, som ej ägde

några andra barn. Hvar och en, som endast sett Valeria, ingaf hon en känsla, ej blott af beundran, utan äfven af djup aktning; så imponerande och dock blygsamt var hennes uppträdande, och så föga syntes hon själf känna makten af sina behag. Somliga funno henne visserligen vara något blek; blicken ur hennes ögon, hvilka nästan alltid hölls sänkta, uttryckte en viss skygghet, ja, till och med fruktan. Hennes läppar krusades blott sällan af ett lätt leende, och hennes röst kunde knappt någon säga sig hafva hört. Men ryktet påstod, att den var förtjusande, och att Valeria, efter att hafva inneslutit sig i sin kammare, älskade att tidigt om morgnarna, då hela staden ännu låg i djup sömn, sjunga gamla sånger, ackompanjerande sig på sin luta. Oaktadt sin blekhet, blomstrade Valeria af hälsa, och äldre människor till och med måste vid hennes åsyn inom sig säga: »O, huru lycklig skall väl ej den yngling blifva, för hvilken en gång skall öppna sig denna härliga blomma, som ännu äger knoppningens hela jungfruliga friskhet.»

II.

Fabio och Muzio sågo Valeria för första gången på en praktfull folkfest, anordnad på befallning af Ferraras hertig, Erkolo (en son till den ryktbara Lucrezia Borgia), till ära för några ädlingar, som från Paris blifvit inbjudna af hertigens gemål, dotter till den franske konung Ludvig den XII. Valeria satt vid sin moders sida i midten af tribunen, som på stora torget i Ferrara var upprest för stadens förnämsta damer. Båda, såväl Fabio som Muzio, blefvo samma dag förälskade i Valeria, och då de aldrig dolde något för hvarandra, så erfor snart hvar och en af dem, hvad som försig-gått i vännens hjärta. Då öfverenskomma de sinsemellan, att båda skulle söka närma sig Valeria, och att om hon hedrade någon af dem med sin hand, den andre skulle utan knot underkasta sig hennes beslut.

Några veckor senare lyckades det dem, tack vare deras goda rykte, att vinna tillträde till enkans svårtillgängliga hem. Hon inbjöd dem att besöka sig, och nu kunde de båda vännerna nästan hvarje dag få träffa Valeria och samtala med henne. Och allt starkare och starkare glödde kärleken i de båda ynglingarnes hjärtan. Valeria visade dock ingen af dem företrodd, ehuru väl deras sällskap syntes behaga henne. Med Muzio samtalade hon om musik, men oftast underhöll hon sig med Fabio. Inför denne kände hon sig mindre skygg. Slutligen beslöte de båda männen att söka få sitt öde afgjordt samt sände Valeria ett bref, hvori de båda henne förklara sig, hvilken af dem hon ämnade räcka sin hand. Valeria visade detta bref för modern under försäkran, att hon gärna ville förblifva ogift. Men om hennes mor önskade, att hon skulle gifta sig, så skulle valet af make bero på moderns afgörande. Den vördnadsvärda enkan grät några tårar vid tanken på, att hon skulle skiljas från sitt älskade barn. Dock till att afvisa en friare fanns ej någon rimlig orsak, och hon skattade båda vännerna fullt värdiga hennes dotters hand. Men som hon i hemlighet föredrog Fabio och trodde, att Valeria delade hennes tycke, bestämde hon sig för denne. Dagen därpå blef Fabio underrättad om sin lycka, och för Muzio återstod intet annat än att hålla sitt löfte och underkasta sig.

Och han höll äfven sitt ord; men att vara vittne till sin väns, sin medtäflares lycka — det förmodade han ej. Oförtöfvadt sålde han största delen af sin egendom, och efter att hafva hopsamlat några tusen dukater begaf han sig på en lång resa i Österlandet. Vid afskedet med Fabio lofvade han denne, att han ej skulle återkomma till Ferrara, förän han säkert kände, att den sista gnistan af hans passion hade slocknat. Tungt kändes det Fabio att så skiljas vid sin barndoms- och ungdomsvän, men den ljufva väntan på en stundande sällhet utplånade snart alla andra känslor, och han hängaf sig nu helt åt sin segerkröna kärlek. Kort därefter gifte han sig med Valeria, och först då erfor han hela värdet af den skatt, han vunnit. Han ägde en förtjusande villa, omgifven af en skuggrik trädgård och belägen ej långt från Ferrara. Dit flyttade han med Valeria och hennes mor, och här ingick nu för dem en tid af ogrumlad lycka. Äktenskapet visade först Valerias alla fullkomligheter i deras rätta ljus, och Fabio å sin sida utvecklade sig snart till en ryktbar målare — han var ej längre en skicklig diletant; han hade vunnit mästarekapet.

Valerias mor gladdes sig och välsignade Gud, när hon såg det unga parets lycka. Fyra år svunno hastigt hän som en ljuf dröm. Blott ett fattades de unga makarne; endast detta förorsakade dem sorg: att de ej fingo några barn. Hoppet därom förlorade de likväl ej. Mot slutet af fjärde året

tillstötte en stor och verklig sorg: Valerias moder dog efter endast några dagars sjukdom.

Valeria grät bittra tårar, och först tiden förmädde lindra smärtan af denna förlust. Men ännu ett år förgick, och lifvet framflöt åter i sin forna bädd. Och se, en vacker sommarafton återkom helt oväntadt Muzio.

III.

Under alla fem år, som förlutit sedan hans afresa, hade ingen hört någonting om honom. Alla rykten rörande Muzio hade dött bort; det var som om han hade alldeles försvunnit från jordens yta. När Fabio mötte sin vän på en af Ferraras gator, hade han så när skrikit till af öfverraskning och glädje och förde honom genast till sitt hem. I den till villan hörande trädgården fanns en afsides liggande och beboelig paviljong, i hvilken Fabio inbjöd sin vän att bosätta sig. Muzio mottog tacksamt hans anbud och flyttade redan samma dag öfver dit tillsammans med sin betjänt, en malaj, stum, men icke döf, och att döma af liffullheten i hans blick, utrustad med mindre vanliga förståndsgåfvor. Tungan på den arme mannen var bortskuren. Muzio förde med sig ett tiotal kofertar, innehållande en mängd af de mest olikartade dyrbarheter, samlade af honom själf under ständiga och vidsträckta resor.

Valeria gladdes sig åt Muzios återkomst, och han å sin sida hälsade på henne glädt och vänskapsfullt, men lugnt; och efter allt att se hade han trofast hållit det ord, han gifvit Fabio.

Under dagens lopp medhann Muzio att ordna allt åt sig i paviljongen. Med malajens hjälp packade han upp en mängd dyrbara och sällsynta saker: mattor, sidentygger, dräkter af sammet och guldbrokad, vapen, dryckeskärl, pokaler och fat, prydda med emalj, guld- och silfvesaker, smyckade med pärlor och turkoser, skrin och kistor med rika inläggningar af bernsten och elfenben, sipade kristallflaskor, välluktande kryddor, rökelsekar, skinn af vilddjur, fjädrar af de sällsyntaste fåglar samt en mängd andra föremål, hvilka blotta användande syntes hemlighetsfullt och obegripligt.

Bland alla dessa skatter fanns äfven ett pärlband af sällsynt skönhet, hvilket Muzio erhölet af själfve shahen af Persien för någon stor och hemlig tjänst. Han utbad sig af Valeria att med egen hand få fästa detta pärlband omkring hennes hals. Det kändes henne ovanligt tungt och varmt, och det liksom häftade sig fast vid huden. På aftonen, då de slagit sig ned på terrassen i skuggan af oleander och lagrar, började Muzio berätta om sina resor. Han talade om af honom skådade, fjärran aflägsna trakter, om skyhöga berg, om floder, som mera liknade haf. Han beskref kolosala tempel och palatser, tusenåriga träd samt i alla regnbågens färger skimrande fåglar och blommor. Han berättade om de städer och folk, han besökt, och hvilka blotta namn klingade sällsamt och sagolikt. Hela Östern var för Muzio bekant. Han hade genomrest Persien, Arabien — det land, där hästarne äro skönare och ädlare än alla andra levande varelser. Han hade trängt djupt in i Indien och till och med uppnått gränserna af Kina och Tibet, hvarest den levande guden själf, under namn af Dalai-Lama och i skepnad af en stum människa med smala, sneda ögon, bosatt sig på jorden. I sanning underbara voro dessa berättelser, och liksom tjusade ähörde honom Fabio och Valeria.

Egendomligt nog hade Muzios drag föga förändrats. Hans af naturen mörklagda ansikte hade visserligen af en varmare sols strålar ytterligare förmörkats, och hans ögon hade fått en djupare glans. Men detta var också allt. Däremot hade uttrycket i hans ansikte blifvit ett annat. De energiska stränga anletsdragen lifvades ej ens då, när han erinrade sig öfverståndna faror om natten i skogar, som genljödo af tigrarnes tjut, eller om dagen på ödsliga vägar, där fanatiska, grymma hedningar lurade på främlingen, utsedd som offer åt någon oblidkelig gudom. Äfven Muzios röst hade fått en djupare klang; händernas, ja hela kroppens rörelser hade förlorat den förra otvungenhet, som är så egendomlig för den italienska folkstammen.

Med tillhjälp af sin malajske tjänare, som snabbt och automatiskt fullgjorde alla hans befallningar, visade Muzio sitt värdfolk några konststycken, hvilka han lärt af de indiske braminerna. Så till exempel syntes han, efter att under några ögonblick hafva dolt sig bakom ett förhänge, plötsligt sittande i luften med uppdragna knän, lätt stödjande sig med fingerspetsarne på en lodrätt ställd bambukäpp; ett konststycke, som ej litet förvånade Fabio och till och med förskräckte Valeria. »Han har ju blifvit en trollkarl,» tänkte hon. När han därefter tog sig för att, hvisslande

på en liten flöjt, ur en täckt korg utlocka tama ormar, hvilka öfver det brokiga täcket stucko fram sina mörka, platta hufvuden, skrek Valeria af fasa och bad Muzio att, för alla belgons skull, så fort som möjligt befria henne från åsynen af dessa afskyvärda reptilier. Efter aftonmåltiden bjöd Muzio sina vänner på Schiraskiskt vin ur en rund flaska med smal hals. Det var ett starkt doftande vin, trögflytande, guldkimrande och skiftande i grönt. Det gnistrade mystiskt detta vin, då det göts i de små glasen af slipad jaspis. I smaken erinrade det ej om de europeiska vinerna. Det var mycket sött och starkt kryddadt. Drucket långsamt och njutet i ringa mängd uppväckte det i alla lemmar en angenäm känsla af matthet. Muzio förmädde såväl Fabio som Valeria att tömma en liten bägare däraf samt drack dem själf till. Lutande sig fram öfver Valerias glas, hviskade han något, i det han gjorde med fingrarna mystiska rörelser. Valeria märkte detta; men då Muzios alla manér och uppträdande förefallit henne egendomliga och ovanliga, tänkte hon endast: »Måhända har han i Indien ingått i någon religiös kult, eller efterhärmar han mekaniskt indiska sedvänjor.» Efter en stunds tystnad frågade hon Muzio, om han under sina resor fortfarande sysselsatte sig med musik.

Muzio svarade ej, men befallede malajen hämta hans indiska fiol. Denna liknade de vanliga, men hade endast tre strängar och var delvis öfverdragen med ett blåaktigt ormskinn. Den fina stråken hade en halfrund form, och i dess ända gnistrade en tillspetsad diamant.

Muzio spelade i början några vemodsfulla folkvisor, egendomliga, ja till och med vilda för italienska öron. Ljudet från metallsträngarne var klagande och svagt. Men när Muzio spelade den sista hymnen, blef ljudet plötsligt starkare, och strängarne vibrerade klangfullt och kraftigt. En passionerad melodi flöt fram under den bredt förda stråken, skönt böjande sig liksom den orm, hvars skinn smög sig uteder instrumentets öfre del; och en sådan eld, en så jublande fröjd brusade fram ur denna melodi, att såväl Fabio som Valeria djupt grepos däraf och tårarne stodo dem i ögonen. Muzio, med hufvudet böjdt och fast tryckt mot instrumentet, med bleka kinder och ögonbrynen hopdragna, föreföll dem ännu mera allvarsam och energisk, och diamanten i stråkens spets sköt gnistor, liksom om äfven den blifvit genomglödd af elden i denna underbara musik.

När Muzio slutat — han stod fortfarande med instrumentet vid skuldran och stödd mot bordet med den hand, hvori han höll stråken — skrek Fabio till: »Hvad var detta? *Head* har du spelat för oss?»

Valeria yttrade ej ett ord, men, syntes det, hela hennes varelse upprepade mannens fråga.

Muzio lade violinen på bordet, och lätt skakande sina lockar sade han med ett fint småleende: »Det här? Denna melodi har jag hört en gång på Ceylon. Invånarne därstädes benämna densamma: »Den lyckliga, triumferande kärlekens hymn.»

»Spela den än en gång,» hviskade Fabio.

»Nej,» svarade Muzio, »nu kan jag det icke. Och dessutom är det sent. Signora Valeria behöfver hvila, och äfven för mig är det tid ... jag är trött.»

Under hela dagen hade Muzio iakttagit emot Valeria den vördnadsfulla förtrolighet, som tillkommer en gammal vän, men vid afskedet tryckte han med passionerad kraft hennes hand, och ehuru hon hade sina ögon sänkta, kände hon dock, huru hans glödande blick jagade en flammande rodnad öfver hennes kinder.

Ej ett ord yttrade hon till Muzio; hon ryckte blott lös sin hand. Men då han gått, stirrade hon efter honom, där han försvunnit i dörren. Hon kom ihåg, huru hon i forna dagar nästan fruktat honom, och nu — nu kände hon knappt mer sig själf.

Muzio hade begifvit sig till sin paviljong, och de båda makarne gingo till hvila.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Storhertiginnan Louise af Baden. (Med porträtt.) — Vikten af en god början; af *Måina*. Bel. med hedersomnäm. vid Iduns senaste prist. (Slut från föreg. nr.) — »Det re'n är stekt». — Från lidandets och barmhärtighetens värld; några Stockholmsbilder af *Cecilia Bååth-Holmberg*. 2: Frälsningsarméns räddningshem. — »Gör ej så ondt?» Poem af *Anna A.* — Grön vinter; af *Sevola*. — »Gamla fröknar»; reflektioner af *Helena Nyblom*. (Forts. o. slut.) — Husmoderlig allmanck; af *Stenia*. — »Mor, det var inte jag ...» — Ur notisboken. — »Valeria»; novell af *S. Turgenjev*. För Idun öfversatt från ryskan.